

Alguna vegada m'he atrevit a criticar la posició, que em sembla massa fàcil, d'establir diagnòstics sense proposar remeis. Tots sabem amb poca o molta lucidesa quins són els nostres mals i no costa gaire de fer-ne la llista. Però, al final, ens quedem tal com estàvem.

Jo trobo, pel que fa al teatre (i segurament respecte a altres manifestacions de la cultura) que la política de subvencions oficials és un vesper. N'hem tingut mostres recents, amb escàndols memorables, i em fa l'efecte que no es pot substituir amb la crossa dels diners la carència d'atractius que convoquin el públic. El qual, en el cas del teatre, és la massa que es pretén d'educar. Però si no acut a la crida cal reconèixer que es treballa en va i, en aquest sentit, les estadístiques no enganyen i seria infantil que les ganes de disparar ens fessin perdre de vista la rodella.

A mi em dol, el progrés tècnic em sobrepuja i el veig passar a frec meu amb una aprensió notòria. Però hi és, ens arrossega... Encara no hem digerit el fenomen de la televisió (que se'ns ha ficat a cada casa) i ja ha aparegut un complement pertorbador, que introduirà canvis i ha començat a modificar els costums. Em refereixo al video, que fa escassament cinc anys era una curiositat científica allunyada de les possibilitats adquisitives del comú dels mortals, però que en l'actualitat envaeix els grans mercats del món. El preu dels equips s'ha anat abaixant, alhora que es perfeccionaven amb innovacions que permeten cada cop més possibilitats d'utilització. Una dificultat inicial, l'existència de tres sistemes incompatibles entre ells per a intercanviar gravacions, ha estat tècnicament superat. Les videocassettes, que en principi tenien la mida d'un llibre, es fabriquen ja d'unes dimensions que no excedeixen les d'una capsa de llumins. I tot just s'assoleix aquest avantatge, o qui sap si precedint-lo en l'etapa experimental, apareix el videodisc. Cada vegada, l'element essencial és més petit, més barat, pesa menys, permet més hores de gravació i és més perfec-

.2.

te de so i d'imatge. Al mateix temps, s'aconsegueix la projecció en grans pantalles -també en perfeccionament constant-, la qual cosa fa possible l'exhibició en locals amb pati de butaques. No calen dons de profecia per augurar que en un futur molt pròxim, les gravacions i les projeccions aconseguiran un alt nivell de qualitat.

Els Estats Units i al Japó (i suposo que en altres països) s'han constituït grups independents que realitzen programes valents del nou mitjà d'expressió. S'intercanvien entre ells el resultat dels seus treballs i n'hi ha que proven -amb bones perspectives de millorar-ho- d'obtenir una compensació econòmica, cercant d'interessar un públic més extens. Se m'acut de pensar que algun dels components d'aquests grups, si haguessin nascut uns quants anys abans, posarien la seva inquietud creadora al servei del teatre. O sigui que els mou un impuls que els acosta al tema que ara ens ocupa.

Temo que, en arribar en aquest punt, ja s'endevina el que vull dir. Els pressupostos de què disposen les nostres institucions oficials són migrats i, pel que fa al teatre, manifestament insuficients. En l'actualitat, el muntatge d'una obra teatral que valgui la pena suposa la inversió de quantitats de més de sis xifres i aleshores, en aquestes condicions, jutjar i triar entre moltes propostes per tal d'ajudar-ne alguna és un risc que ens abocarà a seriosos conflictes. No sé pas si ens en sortirem airosoament...

En canvi, potser es podria estudiar la dotació i manteniment d'equips de video als nostres països, a les nostres comarques, amb una organització que assegurés el contacte i el coneixement mutu. I, quan es produís algun encert, assegurar-li una divulgació remuneradora. En tot cas, seria una iniciativa molt menys costosa i segurament ben eficaç.

Alguna vegada, quan la conversa ha recaigut sobre aquesta qüestió, algú m'ha objectat que el cinema de pas estret ja havia permès tot el que jo proposo. Però això no és cert: la cinta magnè-

.3.

tica i el videodisc es poden projectar immediatament després de la seva gravació, poden esborrar-se i tornar-se a utilitzar, no requereixen la intervenció de laboratoris, el seu muntatge és més fàcil que el de la pel·lícula i el seu cost molt més baix. Han representat una veritable revolució i les publicacions especialitzades ja fan les exèquies del que n'hem dit la "fotografia humida", perquè la imatge i el so es poden apresar, conservar-se i reproduir-se més de pressa i amb molta més senzillesa.

Comparteixo el malestar -i la mica de tristesa- dels qui, com jo, es resisteixen a acceptar una realitat que no ens acaba de convèncer. Tanmateix, crec que el teatre no morirà mai, encara que es valgui de noves formes. Però pel seu propi bé i pel de tots, penso que s'anirà recloent en si mateix, serà cada cop més elitista sense haver de donar-ne explicacions, amb la legítima independència de no veure's obligat a omplir de gom a gom un pati de butaques. Continuarà essent un afer de minories, les quals, al capdavall, és més convenient que ens vagin procurant avenços sense dependre, subordinadament, d'ajuts oficials ni de taquilles.